

LAAJA HYVINVOINTIKERTOMUS JA -SUUNNITELMA

2021–2025

SISÄLTÖ

Johdanto

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Vihdissä

Määritelmä megatrendeihin pohjautuen

Väestö

Valtuustokauden hyvinvointitavoitteet ikäryhmittäin

Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Terveys-ja hyvinvointierojen tulevaisuuden näkymät

Järjestöyhteistyö

KUNTALAISTEN HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN TULEVAISUUDESSA

Osaamisen ja kulttuurin edistäminen

- Varhaiskasvatus
- Esi- ja perusopetus
- Lukiokoulutus
- Ammatillinen koulutus
- Vapaa sivistystyö
- Taide- ja kulttuuripalvelut
- Kirjastopalvelut
- Nuorisopalvelut
- Liikuntapalvelut

Elinympäristön kehittäminen

- Maapolitiikka
- Kaavoitus ja maankäytön suunnittelu
- Liikenne, joukkoliikenne
- Tieverkkojen rakentaminen ja ylläpito
- Vesihuolto
- Jätehuolto
- Eläintuotanto ja -jakelu
- Rakennusvalvonta
- Asuntotoimi
- Ympäristönsuojelu ja terveellisen elinympäristön turvaaminen
- Turvallisuudesta ja varautumisesta huolehtiminen

Kunnan elinvoiman edistäminen

- Paikkakunnan vetovoimaisuus
- Vaikeasti työllistyvien tuki: etsivä nuorisotyö, työpajat, työttömyyden pitkittymisen ehkäisy, kaupungin-osatyö
- Kotouttaminen
- Elinkeinopolitiikka: yritysneuvonta, kehittämishankkeet, yritystontit, alueen markkinointi, avoin data
- Resurssiviisaat toimintatavat

Paikallisen identiteetin ja demokratian edistäminen

- Monipuoliset osallistumismahdollisuudet
- Paikallinen yhteisöllisyys
- Viestintä ja vuorovaikutus
- Vaalit ja edustuksellinen demokratia
- Kansalaisjärjestöjen toimintamahdollisuudet
- Aukkaiden omaehtoinen toiminta

JOHDANTO

Laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma työ jakaantuu kertomusosaan, jossa kuvataan hyvinvoinnin nykytilanne ja suunnitelmaosaan, jossa on kuvattu tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvoinnin parantamiseksi.

Tässä esityksessä keskitytään erityisesti hyvinvointisuunnitelmaan vuosille 2021–2025. Hyvinvointisuunnitelmasta tehdään saavutettava ja visuaalisesti miellyttävä materiaali kunnan www-sivuille. Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2021–2025 tulee kokonaisuudessaan löytymään sivulta www.hyvinvointikertomus.fi.

Valtuustokauden (2021–2025) hyvinvointisuunnitelma muodostaa pohjan ja rakenteen vuosittain valtuustolle laadittavalle hyvinvointiraportille. Suunnitelma pohjautuu monialaisen hyvinvointijohtoryhmän linjaukselle huomioida Sitran megatrendit suunnittelun pohjana.

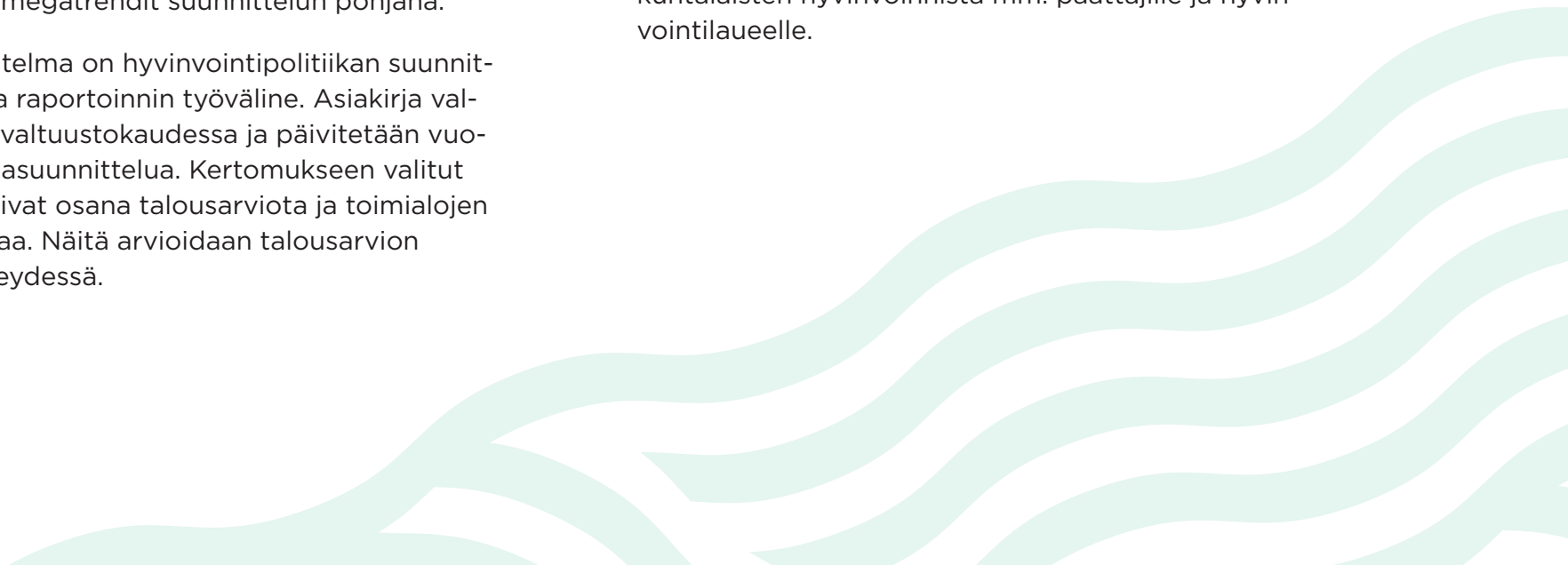
Hyvinvointisuunnitelma on hyvinvointipolitiikan suunnittelun, arvioinnin ja raportoinnin työväline. Asiakirja valmistellaan kerran valtuustokaudessa ja päivitetään vuosittain osana kuntasuunnittelua. Kertomukseen valitut painopisteet toimivat osana talousarviota ja toimialojen käyttösuunnitelmaa. Näitä arvioidaan talousarvion toteutumisen yhteydessä.

Monialainen hyvinvointijohtoryhmä muodostuu kunnan ja Karviaisen johtoryhmien jäsenistä.

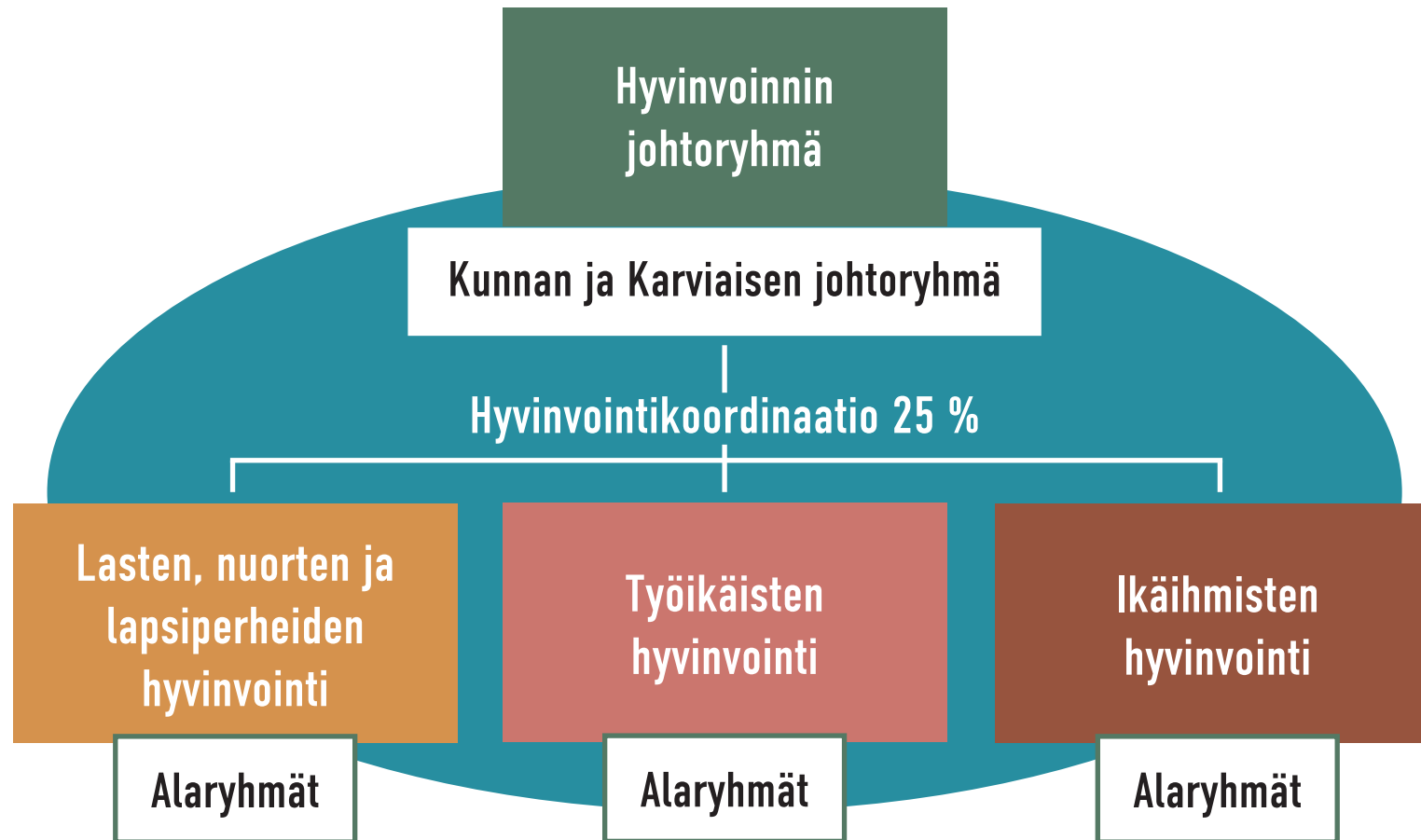
Hyvinvointityötä kokonaisuutena Vihdissä johtaa sivistys- ja hyvinvointijohtaja, ja koordinoi 25 % työajalla johtava kuraattori.

Väestöryhmittäisiä työryhmiä johtaa sekä kunnan että Karviaisen (jatkossa hyvinvointialueen) edustus, näin varmistetaan monialainen ja hallinnonalat ylittävä toiminta. Työryhmät muodostuvat kunnan eri tehtäväalueiden ja Karviaisen (hyvinvointialueen) edustuksesta.

Työskentelyyn on osallistettu prosessin eri vaiheissa kolmannen sektorin toimijoita. Ryhmät jatkavat toimintaansa valtuustokauden ajan tuottaen seurantatietoa kuntalaisten hyvinvoinnista mm. päättäjille ja hyvinvointialueelle.

HYVINVOINTIKERTOMUSPROSESSIN TYÖRYHMÄRAKENNE

HYVINVOINTIKERTOMUSPROSESSIN TYÖRYHMÄRAKENNE

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen

Varhaiskasvatusikäisten, kouluikäisten ja nuorten hyvinvointi

- Palvelupäällikkö, perhekeskus Kirsi Hatanpää
- Opetuspäällikkö Kirsi Hyvämäki (/SIHYJ)

- Varhaiskasvatuspäällikkö Taina Vainio
- Nuorisopäällikkö Sampo Anttila
- Johtava kuraattori / LYK+HYTE-koordinaattori Emmi Romppainen
- Erityisopetuksen asiantuntija Kristiina Peltonen
- Liikuntapäällikkö Sari Sarpaneva
- Talousjohtaja Jere Laine
- Johtava terapeutti Tom Dahlqvist
- Johtava sosiaalityöntekijä Merja Tavi-Räisänen
- Terveyspalvelujen osastonhoitaja Joanna Immonen

Työikäisten hyvinvointi

- Terveysjohtaja Pippa Laukka
- Liikuntapäällikkö Sari Sarpaneva

- Työllisyyspäällikkö Janne Jalonen
- Hallintojohtaja Noora Nordberg
- Palvelupäällikkö, sosiaalipalvelukeskus Jaana Heinonen
- Palvelupäällikkö, terveyspalvelukeskus Joanna Koski
- Talousjohtaja Jere Laine
- Museotoimenjohtaja Heidi Tammelin

Ikäihmisten hyvinvointi

- Integraatiojohtaja Arja Soivuori
- Hallintopäällikkö Antti Luukkanen

- Laatupäällikkö Raija Salmi
- Palvelujohtaja, sosiaalipalvelut Marketta Roinisto
- Liikuntapäällikkö Sari Sarpaneva
- Kulttuurituottaja Tommi Muhli
- Kirjastotoimenjohtaja Taneli Kolppanen
- Talousjohtaja Jere Laine

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN VIHDISSÄ

Hyvinvointisuunnitelman periaatteena on kuvata väestön ikäryhmäjaottelun mukaisesti toimenpiteet, tavoitteet, vastuutahot sekä seuranta- ja arvointikeinot.

Arviointi- ja seuranta muodostuvat pääosin tilastollisesta kansallisesta indikaattoritiedosta.

Seurannan ja arvioinnin kautta saamme valtuustokauden aikana tietoa ja voimme suunnata toimia päätöksenteossa sekä arkisessa toiminnassa suunnitelman mukaisesti.

Hyvinvointialueen muodostumisen (1/2023) kautta tulemme jatkossa saamaan myös alueellista seuranta-tietoa. Alueellinen ja paikallinen kuntakohtainen tieto palvelevat meitä kansallista tietoa kohdennetummin.

Tavoitteena on tulevaisuudessa monipuolisen seuranta-tiedon kautta kohdentaa resursseja nykyistä vaikuttavammin.

MÄÄRITELMÄ MEGATRENDEIHIN POHJAUTUEN

Vihdin hyvinvointisuunnitelman runko muodostuu Megatrendien sekä valtioneuvoston periaatepäätösten pohjalta seuraavien pääteemojen kautta huomioiden kaikki ikä- ja väestöryhmät.

Vahva mahdollisuus osallisuuteen:

- Kuntalaisosallisuuden rakenteiden aktiivinen kehittäminen. Uudenlaisen avoimuus- ja osallistamiskulttuurin luomisella vahvistetaan keskinäistä luottamusta ja aktivoidaan kunnan osallisuuden verkostot osaksi hyvinvointityötä.

Hyvät arkiympäristöt elää:

- Asuinympäristön terveellisyys, turvallisuus, esteettömyys ja esteettisyys.

Hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät toiminnot ja palvelut:

- Ihmisellä on mahdollisuus hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävään toimintaan sekä laadukkaisiin ja yhdenvertaisiin palveluihin.
- Hyvinvointialueiden muodostumisen yhteydessä tulee varmistaa kuntalaispalveluiden saatavuus sekä hyvä yhteys hyvinvointialueen palveluihin kaikkien palveluiden osalta.
- Kunnan hyte-työn organisointiin tulee jatkossa kiinnittää erityistä huomiota.

Päätöksenteolla vaikuttavuutta:

- Päätöksentekijät edistävät hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta sekä vähentävät kaikilla toimillaan eriarvoisuutta.

VIHDIN VÄESTÖRAKENNE 5.9.2021

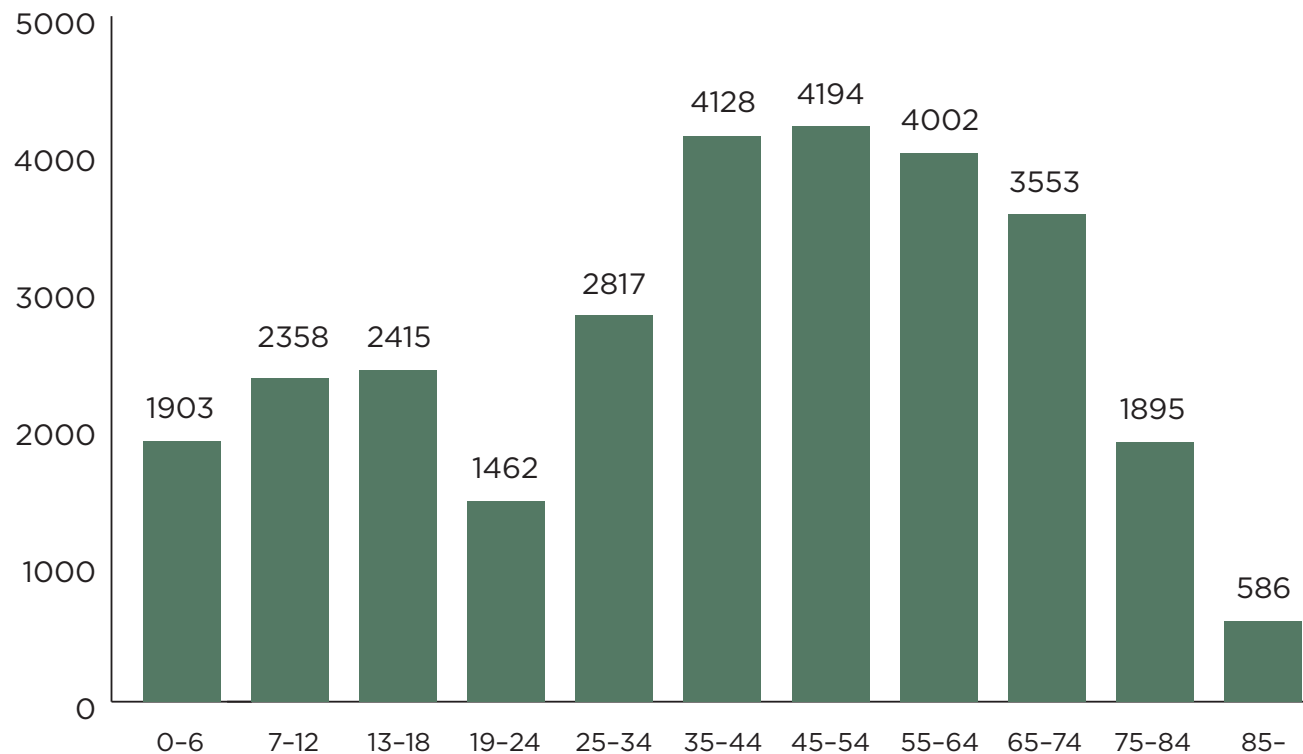
Alla oleva väestörakennekaavio on otettu kunnan omista lähteistä 5.9.2021. Siinä on esitetty kolme ensimmäistä ikäryhmää 6 vuoden välein ja sen jälkeen ikäryhmät aina 10 vuoden välein 84-vuotiaisiin saakka. Viimeinen ikäryhmä on 85 ja vanhemmat.

Kaaviosta näemme, että 0–6-vuotiaat ovat selvästi pienemmät kuin kaksi seuraavaa ikäryhmää. Syntyvyyden pieneneminen vaikuttaa tähän vahvasti myös Vihdissä. Tämä tulee lähivuonna vaikuttamaan myös peruskoululaisten määrään vähentävästi.

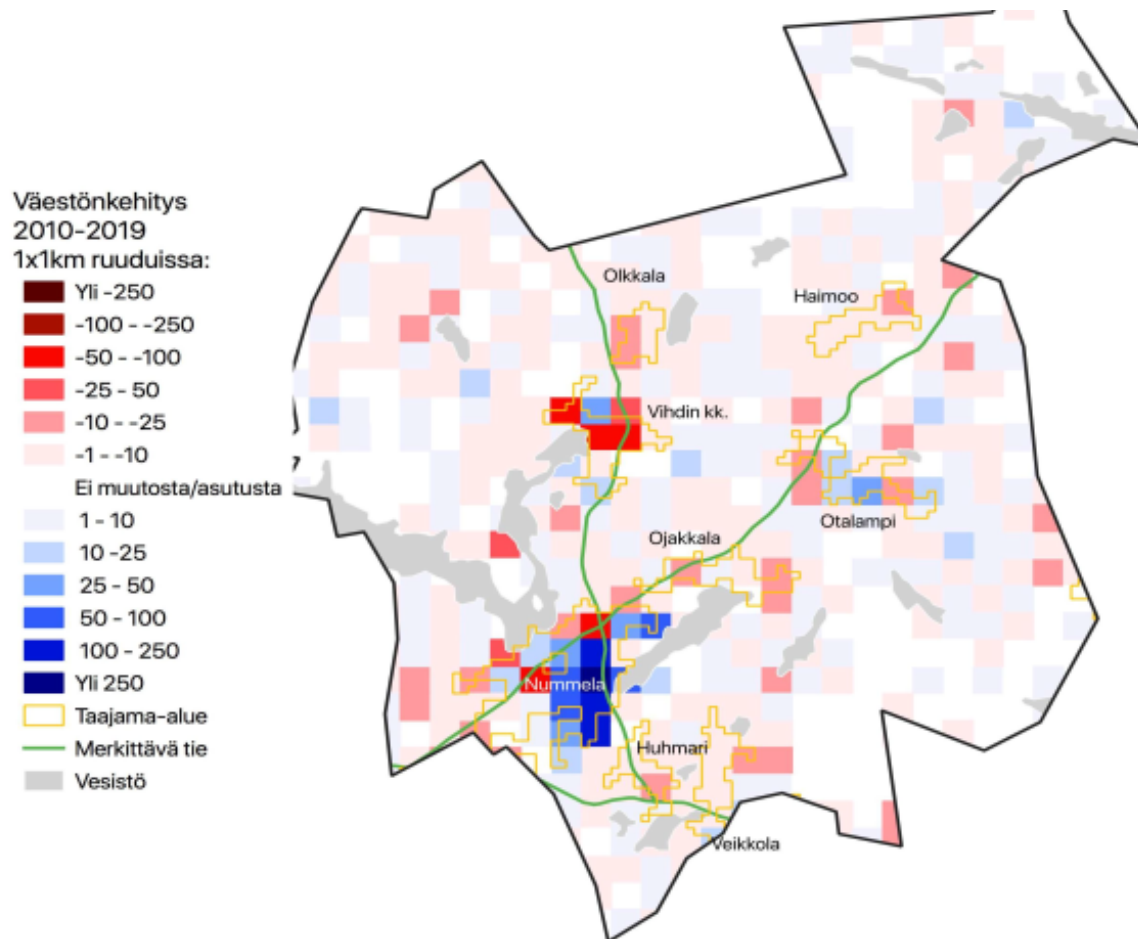
19–24-vuotiaiden pieni määrä selittyy osaltaan jatko-opiskelupaikkojen vähyydellä Vihdissä.

Suurimmat ikäryhmät ovat tällä hetkellä työikäisissä.

Yli 75-vuotiaita on Vihdissä karkeasti yhtä paljon kuin koululaisia 7–12-vuotiaita tai 13–18-vuotiaita.

VIHDIN VÄESTÖ, SISÄINEN VÄESTÖKEHITYS 2010–2019

MDI:n tekemän Vihdin eri alueiden väestömuutoskuvan mukaan, Vihdin väestö on kasvanut eniten Nummelassa ja sen läheisyydessä. Pieniä kasvualueita löytyy myös Otalammelta ja Vihdin kirkonkylältä. Myös Vihtijärvellä, Jokikunnalla ja Vanjärvellä löytyy kasvun alueita.

Suurimmat väestötappion alueet vuosien 2010–2019 välillä löytyvät Kirkonkylältä sekä Nummelasta.

Kokonaisuutena kartta on punertava eli väestötappioalueita on selvästi enemmän kuin sinisiä väestön kasvun alueita. Voimakas väestön muuttovoitto on keskittynyt Nummelaan.

VIHDIN VÄESTÖENNUSTE

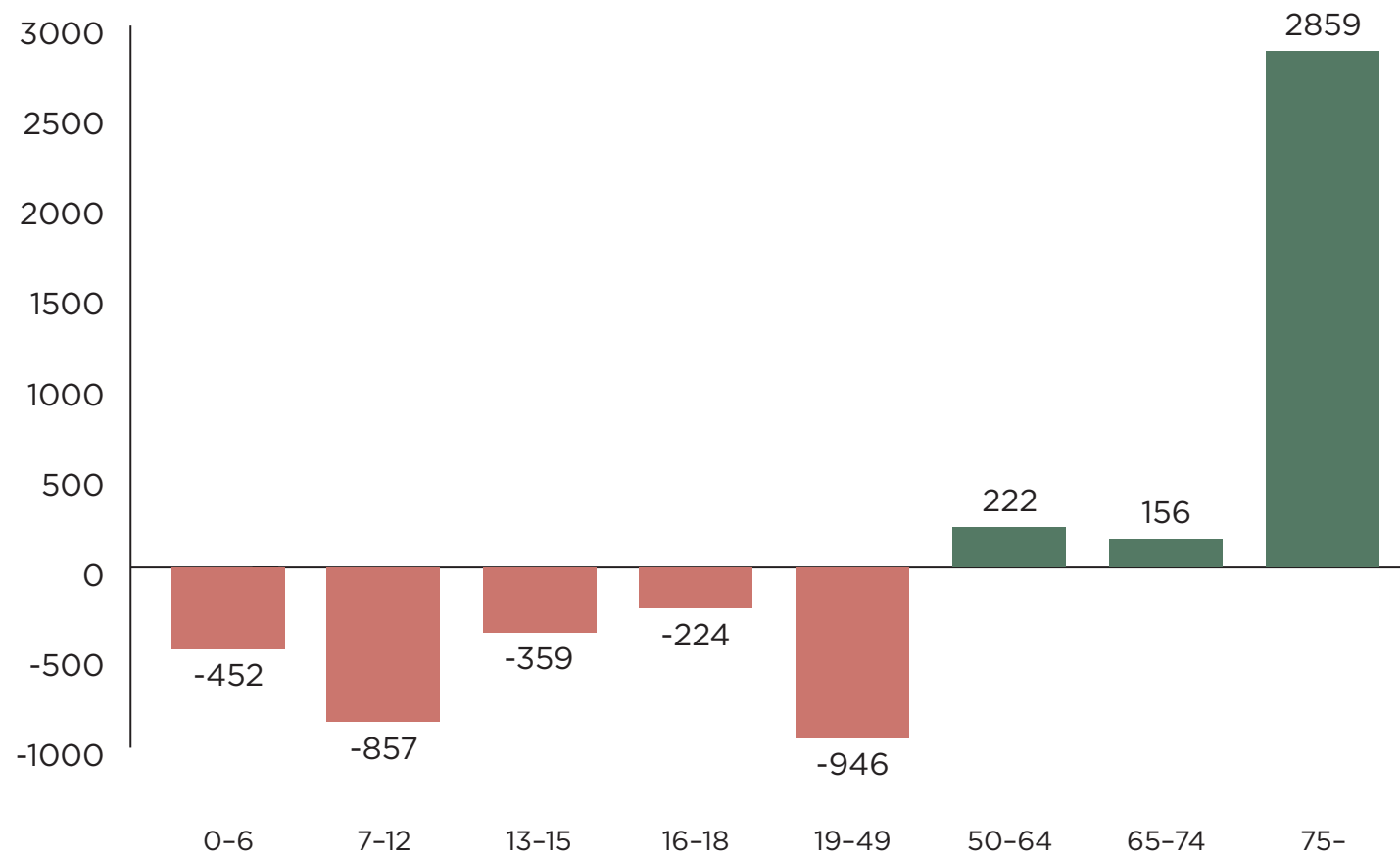
Tilastokeskus on tehnyt väestöennusteen vuosille 2019–2040. Tämän mukaan Vihdin kokonaisväestö kasvaisi tulevina vuosina maltillisesti 399 asukkaalla seuraavalla sivulla olevan kaavion mukaan vuoteen 2040 mennessä.

Ennuste on tehty vuonna 2019. Sen mukaan lasten ja nuorten ikäluokkien kokojen lasku jatkuu voimakkaana. Myöskään työikäisten määrän laskevaan trendiin ei tulisi Tilastokeskuksen mukaan merkittävää muutosta. Merkittävin muutos tapahtuu yli 75-vuotiaiden määrässä, kun näiden määrä tulee kasvamaan lähes 3000:lla henkilöllä aikavälillä 2019–2040.

VIHDIN VÄESTÖENNUSTE

Tilastokeskuksen väestöennuste, muutokset 2019-2040, yhteensä +399

VALTUUSTOKAUDEN HYVINVOINTITAVOITTEET IKÄRYHMITÄIN

VARHAISKASVATUSIKÄISTEN, KOULUIKÄISTEN JA NUORTEN HYVINVOINTI

Koronakriisin seurauksena tuen ja palveluiden tarve on kasvanut. Vaikka koronakriisin pitkäaikaisvaikutuksia ei voida vielä tarkasti määrittää, on ennustettavissa, että kriisin negatiiviset vaikutukset kohdistuvat erityisesti niihin lapsiin, nuoriin ja perheisiin, jotka ovat jo ennestään olleet haavoittuvassa asemassa yhteiskunnassa.

Kunnassa on tunnistettava ne lapset ja nuoret, joiden hyvinvoinnin turvaamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Tällaisia ryhmiä ovat esimerkiksi:

- perheet, joiden toimeentuloa kriisi on heikentänyt,
- erityistä tukea tarvitsevat lapset ja nuoret
- ne lapset ja nuoret, joiden perheissä on mielenterveys- tai päihdeongelmia.
- poikkeusajat ovat kuormittaneet myös vanhempia, mikä lisää vanhemmuuden tuen tarvetta.

Jotta pandemia-ajan heijastusvaikutukset varhaiskasvatuksessa, opetuksessa ja nuorisotyössä jäävät mahdollisimman vähäisiksi ja lyhytaikaisiksi, panostetaan erityisesti heikoimmassa asemassa olevien lasten ja nuorten oikea-aikaiseen tukemiseen.

Monipuolisilla toimenpiteillä ja oppilashuollollisilla tukitoimilla varmistetaan, että lasten kehitys ja oppiminen eivät pitkittyneiden poissaolojen vuoksi vaarannu eivätkä koulupudokkuus, koulupoissaolot ja syrjäytyminen lisäänty.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta ennaltaehkäisevä päihdekasvatus on moniammatillista, kaikkien toimijoiden yhteistä työtä, jolla tuetaan vanhemmuutta ja ennaltaehkäistään nuorten päihteidenkäyttöä ja syrjäytymistä.

VARHAISKASVATUSIKÄISTEN, KOULUIKÄISTEN JA NUORTEN NYKYTILANNE

Lastensuojelun avohuollon asiakkaina olevien lasten ja nuorten osuuden nousu Vihdissä on jatkunut vuonna 2020 ja on puoli-toistakertainen Uudenmaan keskiarvoon nähden. Lastensuojelu-ilmoituksen kohteena olleiden lasten osuuden nousu Vihdissä on kääntynyt vuonna 2020 hieman laskuun, mutta on edelleen yli Uudenmaan keskiarvon.

Lastenpsykiatrian käyntimäärät ovat Vihdissä vähentyneet mutta nuorisopsykiatrian käyntimäärät kasvaneet vuonna 2020 ja ovat kokonaisuudessa merkittävästi korkeammat kuin koko maassa, Uudellamaalla tai verrokkikunnissa.

KouluKunnossa- hankkeen kautta Vihdin 7.-luokkalaisille tehtiin keväällä 2021 hyvinvointiin liittyvä kysely. Kyselyyn osallistui hankekunnissa (7 kuntaa ja kaupunkia Länsi-Uudeltamaalta) yhteensä 12 koulua ja 965 nuorta. Vihdissä vastaajia oli 311. Mitattavat hyvinvoinnin osa-alueet olivat oppiminen, ihmissuhteet, osallisuus, terveys ja turvallisuus. Vihdin 7.-luokkalaisten tulokset olivat kaikilla mitatuilla indikaattoreilla heikommalla kuin hankekuntien keskiarvoon verrattuna.

Lukuvuonna 2020–2021 perusopetuksen 7.–9. vuosiluokkien oppilaista 11,8 % oli pitkittyneitä poissaoloja, ja 5.–6. vuosiluokkien oppilaista niitä oli 7,7 %.

TAVOITTEET: VARHAISKASVATUSIKÄISTEN, KOULUIKÄISTEN JA NUORTEN HYVINVOINTI

Varhaiskasvatusikäisten hyvinvointi:

1. Tuen oikea-aikaisuus ja saavutettavuus (Pandemia-ajan jälkihoidon huomioiminen)

TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUUTAHO	MITTARI
Tuen oikea-aikaisuus: Lapsi saa oikea-aikaisesti tarvitsemaansa tukea ja vanhemmat vahvistusta omaan vanhemmuuteensa. Läheisverkostolla ja muilla arjen verkostoilla sekä peruspalveluilla on tärkeä merkitys perheiden hyvinvoinnin kannalta. Vanhempien tuki erotilanteissa Digitaalisten palvelujen kehittäminen	Perhekeskustoimintaa kehitetään ja yhtenä keskeisenä osa-alueena on kohtaamispaikka-toimintaa. (vertaistuki) Perhevalmennuksia kehitetään edelleen. Sosiaaliohjaajien jalkautumisesta varhaiskasvatuksen yksiköihin on saatu hyviä kokemuksia ja toimintaa jatketaan. Esiopetuksessa toteutetaan hyväksi todettua 6 askelta kouluun toimintamallia. SIB-hankkeen avulla tuetaan vakavassa syrjäytymisvaarassa olevia pikkulapsiperheitä. Perheet ohjautuvat toimintaan neuvolan kautta. Avoliittolain mukaisen sovittelu-toiminnan kehittäminen	Kunnan varhaiskasvatuspalvelut Karviainen: Perhekeskus	Sotkanet ja hyvinvointi-/terveyskyselyt, varhaiskasvatuksen osallistumisaste, kuntalaisille suunnattu kysely palveluista (asiakaskokemukset) Neuvolan laajojen terveys-tarkastusten peittävyys SIB (pitkäaikaisseuranta)

TAVOITTEET: VARHAISKASVATUSIKÄISTEN, KOULUIKÄISTEN JA NUORTEN HYVINVOINTI

Kouluikäisten hyvinvointi:

1) Yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen kouluissa

2) Tuen oikea-aikaisuus ja oikeanlainen tuki

TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUUTAHO	MITTARI
Yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen kouluissa	Kiusaamisen ja yksinäisyyden ehkäiseminen Harrastetakuu, koulukerho- ja harrastustoiminta	Kunnan opetus- ja hyvinvointipalvelut (opiskeluhoito ja nuorisopalvelut) Karviainen	Sotkanetin tilastot Kouluterveyskysely
Tuen oikea-aikaisuus ja oikeanlainen tuki	Opiskeluhoollon toimivuus ja suunnitelman laatiminen	Karviainen: Perhekeskus	Koulu kuntoon -hankkeen kautta teetetty toukokuun 2021 aikana hyvinvointikysely kaikille kunnan 7.-luokkalaisille oppilaille, 8.- ja 9.-luokkalaisilla kouluterveyskysely, koulupoissaolojen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen
Digitaalisten palvelujen kehittäminen	L-U Sote ja erikoissairaanhoidon järjestää koulutusta lasten ja nuorten mielenterveysongelmiin, IPC-menetelmä masennuksen hoitoon sekä Cool Kids-hoitomenetelmä ahdistuksen hoitoon.		Oppivelvollisuuden laajeneminen > päättötodistuksen saaminen, pudokkaiden seuranta (uusi Valpas-järjestelmä)
Ennaltaehkäisevä päihdekasvatustyö	Opetuspalvelut pilotoi Back2-School-interventiota, jonka avulla vähennetään koulupoissaoloja. Yhteistyössä moniammatillinen päihdevalistustyö: vanhempainillat, Haltuun-tunnit	Sivistystoimi, seurakunta, poliisi, Karviaisen perhekeskus	Laittomien huumeiden käyttö Asennemuutos huumeisiin suhtautumisessa (THL/kouluterveyskysely)

TAVOITTEET: VARHAISKASVATUSIKÄISTEN, KOULUIKÄISTEN JA NUORTEN HYVINVOINTI

Nuorten hyvinvointi:

1. Nuorten kokonaishyvinvoinnin tukeminen, osallisuuden vahvistaminen, palveluiden hyvä saavutettavuus ja laadukkuus

TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUUTAHO	MITTARI
Yksinäisyyden ehkäiseminen, psyykkiseen hyvinvointiin panostaminen, kuormittuneisuuden ja ahdistuneisuuden vähentäminen	Kunnallisella nuorisotyöllä on sekä palveluja tuottava että koordinoiva rooli: yhteistyö eri julkisten sekä kolmannen sektorien toimijoiden kanssa on keskeistä. Nuorten kouluttautuminen sekä työllistyminen vahvistavat yhteiskuntaan kuuluvuutta.	Kunnan nuorisopalvelut	Sotkanet Kouluterveyskysely Valtakunnallinen nuorisobarometri Asiakaskokemukset / nuorille suunnatut kyselyt
Digitaalisten palvelujen kehittäminen	Toimiviin palveluihin satsaaminen; nuorisotilatoiminta, etsivä nuorisotyö ja verkkonuorisotyö Kesäleirit, Haltuun-tunnit (päihdekasvatustyö) Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön kehittäminen hankeavustuksella Jalkautuva työ nuorten pariin Nuorisovaltuusto-toiminta Ankkuritoiminta ICP- ja Cool Kids -koulutukset	Karviainen: Perhekeskus	Lasten- ja nuorisopsykiatrian käyntimäärät (Sotkanet)

TYÖIKÄISET

Henkisen hyvinvoinnin ongelmat ja elämäntapoihin liittyvät sairaudet ovat lisääntyneet niin Suomessa kuin globaalisti. Taustalla vaikuttavat yhteiskunnan ja ihmisten arkielämän kasvanut epävarmuus ja arjen päätöksentekoon liittyvien vaihtoehtojen lisääntyminen. Etenkin elämänhallintaan ja mielenterveyteen liittyvät ongelmat ovat viime vuosina kärjistyneet.

Hyvinvointiekosysteemin kehittäminen ja rakentaminen tukee työikäisten terveyttä ja lisää hyvinvoinnin ja onnellisuuden todennäköisyyttä. Kun työntekijän hyvinvointiin panostetaan, lisääntyy myös hyvinvoinnin todennäköisyys henkilön työ- ja asuinympäristössä.

Koronan jälkeisenä aikana on myös työttömien mielen hyvinvointi voinut heikentyä eristäytymisen, yksinäisyyden ja passiivisuuteen johtaneiden työllistämistoimintojen puuttuessa.

Koronapandemia on korostanut liikkumisen ja liikunnan harastamisen tärkeyttä osana ihmisten hyvinvointia ja terveyttä, mutta liikunnalla on myös merkitystä koronapandemian terveyshaittojen vähentämisessä.

Aktiivinen kulttuuriharrastus ja taidekokemukset ovat yhteydessä koettuun terveyteen, hyvän elämän kokemuksiin sekä pitkään ikään. Sosiaalinen osallistuminen ja kulttuurin harrastaminen liitetään myös hyvään mielenterveyteen.

TYÖIKÄISTEN NYKYTILANNE

Mielen hyvinvoinnin heikkeneminen näkyy tilastojen valossa siten, että mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden määrä sekä aikuisten mielenterveyden avohoitokäynnit ovat jatkuvassa nousussa Vihdissä (Sotkanet). Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25-64-vuotiaat / 1000 vastaavan ikäistä: v. 2018 22,4 / 1000 vastaavan ikäistä, v. 2020 24,7 / 1000 vastaavan ikäistä.

Aikuisten mielenterveyden avohoitokäynnit v. 2018 528,7 / 1000 18 vuotta täyttäneitä, v. 2020 593,5 / 1000 18 vuotta täyttäneitä.

Kuntalaisbarometrin mukaan (2021) 54 % kunnan asukkaista oli sitä mieltä, että tiedottaminen kunnan palveluista on hoidettu asuin-kunnassa hyvin. Kuntalaisten vaikuttamisen mahdollisuuksia piti puolestaan 25 % vastaajista hyvin hoidettuna. Tyytyväisyys vapaa-aikapalveluihin oli kuntalaisbarometrin mukaan vaihtelevaa. Alhaisimman tyytyväisyyden kohteena olivat konsertit/musiikkiesitykset (23 %) sekä museot (34 %). Tyytyväisimpiä kuntalaiset ovat erilaisiin reitteihin, ulkoilualueihin sekä puistoihin (72-78 % tyytyväisiä).

TEA-viisari näyttää kunnan terveydenedistämistyön suunnan. Kulttuuripalveluissa mittaustapa on otettu käyttöön v. 2019 ja tulos ky-seisenä vuonna oli 41 p. / 100 p. Vertailuarvona Uudenmaan tulos kyseiseltä vuodelta 66 p. Liikuntapalveluiden tulos v. 2018 oli 81 p. / 100 p., vuodelta 2019 ei ole saatavilla tilastotietoa, vuoden 2020 tulos 58 p. / 100 p. Uudenmaan tulos vuodelta 2020 oli 74 p.

Työpaikkaomavaraisuusaste on viimeisten tilastotietojen mukaan (2016-2018) pysytellyt hieman alle 62 %:ssa.

TAVOITTEET: TYÖIKÄISET

Työikäisten hyvinvointi:

1. Työikäisten mielen hyvinvoinnin lisääminen ja päihteidenkäytön väheneminen sekä pandemia-ajan jälkihoidon huomioiminen

TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUUTAHO	MITTARI
Mielen hyvinvoinnin lisääminen ja päihteidenkäytöstä aiheutuvien haittojen vähentäminen Mielenterveys on voimavara, osa terveyttä ja tärkeää yksilön hyvinvoinnin ja toimintakyvyn kannalta. Ehkäisevän päihdetyön tavoitteena on vähentää päihteiden kysyntää, saatavuutta, tarjontaa ja päihdehaittoja sekä edistää terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia.	Laaditaan ennaltaehkäisevä mielenterveys- ja päihdestrategia Perusturvakuntayhtymä Karviaiseen Ehkäisevän päihdetyön toimielimen toiminta käynnistetään kunnassa 1.8.2021 Järjestetään ryhmätoimintaa (MiePä-ryhmät) Järjestetään henkilöstölle puheeksiottokoulutusta Tiivistetään yhteistyötä mielenterveys- ja päihdetyötä tekevien järjestöjen kanssa	Perusturvakuntayhtymä Karviainen sekä kunnan sivistyspalvelut	Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25–64-vuotiaat / 1000 vastaavan ikäistä Aikuisten mielenterveyden avohoitokäynnit / 1 000 18 vuotta täyttäneitä (vuosi 2018 ennakkotieto) Depressiolääkkeistä korvausta saaneet 25–64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

TAVOITTEET: TYÖIKÄISET

Työikäisten hyvinvointi:

2. Työikäisten osallisuuden ja vapaa-aikapalveluiden saavutettavuuden ja tunnettuuden lisääminen

TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUUTAHO	MITTARI
Osallisuuden ja vapaa-aikapalveluiden saavutettavuuden ja tunnettuuden lisääminen Osallisuutta ja vapaa-aikapalveluiden saavutettavuutta sekä tunnettuutta lisäämällä kunta mahdollistaa työikäisten mielekkään toiminnan vapaa-ajalla.	Aukioloajoissa sekä palveluiden tarjonnassa huomioidaan työikäiset entistä paremmin. Mobiili- ja sähköisten palveluiden lisääminen/tunnettuus Järjestetään erilaisten vapaa-aikasektorin foorumeita Kehitetään ja ylläpidetään osallisuutta mahdollistavia palveluita	Kunnan liikunta- ja kulttuuri-palvelut	Kuntalaisbarometrin tulos: kunnan palveluista tiedottaminen, miten kuntalaisten vaikuttamisen mahdollisuudet on hoidettu asuinkunnassa, tyytyväisyys vapaa-aikapalveluiden järjestämiseen Liikunnan edistäminen kunnissa – TEA, pistemäärä Kulttuurin edistäminen kunnissa – TEA, pistemäärä

TAVOITTEET: TYÖIKÄISET

Työikäisten hyvinvointi 3. Työpaikkaomavaraisuuden lisääminen

TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUUTAHO	MITTARI
Työpaikkaomavaraisuusasteen kasvattaminen Työpaikkaomavaraisuutta kasvattamalla pyritään lisäämään työikäisten hyvinvointia muun muassa vähentämällä työmatkaperilöintiä ja lisäämällä sitä kautta muuhun kuin matkustamiseen käytettävissä olevaa aikaa. Työpaikkaomavaraisuuden paranemisella on hyvinvointiin lisäksi välillisiä vaikutuksia muun muassa kuntatalouden tasapainon sekä mahdollisesti paikallisen työllisyyden paranemisen kautta.	Laajojen työpaikka-alueiden kaavoittaminen ja toteuttaminen, sekä tonttien luovutus elinkeinotoiminnantarpeisiin.	Kunnan elinvoimapaalvelut: kaavoitus- ja maankäyttöpalvelut, elinkeinopaalvelut	Työpaikkaomavaraisuusaste

IKÄIHMISET

Ikääntyneiden eristäminen pandemiatilanteessa on lisännyt yksinäisyyttä sekä riskejä toimintakyvyn alentumiseen. Psyko-sosiaalisen tuen tarve, sekä palvelujen tarve on lisääntynyt Covid-19-pandemiatilanteen vuoksi.

Ikääntyneiden tukemiseen, osallisuuteen, tuen tarpeeseen ja aktiivisuuden lisäämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Vuoden 2021 aikana koronapandemia on vaikuttanut ikääntyneiden palvelujen saatavuuteen ja kustannuksiin. Sosiaali- ja terveystoimessa pandemiatilanteessa osastohoidon sekä tehostetun palveluasumisen kustannukset ovat lisääntyneet sekä erikoissairaanhoidon kiireettömien toimenpiteiden jonot ovat kasvaneet merkittävästi. Fyysisesti asiakkaita on kohdattu vähemmän ja toimintaa on jouduttu sopeuttamaan Covid-19-tilanteen vuoksi.

IKÄIHMISTEN NYKYTILA

Kotona asuu yli 75-vuotiaista 92,5 prosenttia.

Palveluliikennettä on kehitetty ikäihmisten kyselyn perusteella.

Wirtaa Vihtiläiselle -hanke liikkumisen aktivoimiseksi jatkuu.

Yli 75-vuotiaista asuu hissittömässä kerrostalossa 96 henkilöä ja 65–74-vuotiaista heitä asuu hissittömässä kerrostalossa 184, joten hissittömien asuntojen piiriin tulee lisää ikäihmisiä.

Yleinen terveydentila on heikentynyt ja hoitovelkaa on syntynyt ja hoitotakuuajat ovat ylittyneet, koska resursseja on jouduttu siirtämään muihin toimintoihin. Sosiaalihuollon tarve on lisääntynyt.

Ikäihmiset ovat saaneet sosiaali- ja terveyspalvelut oikea-aikaisesti, odotusajat palveluihin ilmoitetaan puolivuositain Karviaisen nettisivuilla sekä mediassa. Odotusajat ovat pysyneet hyvällä tasolla, huolimatta Covid-19-epidemian tuomista haasteista. Tehostetun palveluasumisen paikkoja on lisätty pandemian aikana.

TAVOITTEET: IKÄIHMISET

Ikäihmisten hyvinvointi:

1. Ikäihmisten osallisuuden ja arkiaktiivisuuden lisääminen sekä syrjäytymisen ennaltaehkäiseminen (Pandemia-ajan jälkihoidon huomioiminen)

TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUUTAHO	MITTARI
Ikäihmisten osallisuuden ja arkiaktiivisuuden lisääminen sekä syrjäytymisen ennaltaehkäiseminen. Pandemia-ajan jälkihoidon huomioiminen.	Kaiku-kortin käyttöönottoaminen (Karviaisen, etsivän nuorisotyön ja seurakunnan diakoniatyön jakamat kulttuurisetelit, joilla asiakas pääsee ilmaiseksi kulttuuripalveluihin) Liikkumisohjelman laatiminen ikäihmisten osallisuuden ja aktiivisuuden lisäämiseksi.	Kunnan kulttuuripalvelut	Jaettujen kulttuuriseteleiden määrät, asiakaskokemukset
Tietoisuuden lisääminen ikäihmisten olemassa olevista palveluista	Palveluiden järjestäminen ja mahdollistaminen ikäihmisille poikkihallinnollisena yhteistyönä; kuntopolut, uimahallivuorot ja jumpat, vapaaehtoisliikuttajat, kampanjat, kohdennettu viestintä Palvelukalenterin kehittäminen ikäihmisille kunnan nettisivuille valtuustokauden aikana	Kunnan liikuntapalvelut, infra- ja tukipalvelut (saavutettavuus), yhteistyössä Karviaisen, seurakunnan sekä järjestötoimijoiden kanssa Kunnan kulttuuripalvelut yhteistyössä eri toimijoiden kanssa (kunta, Karviainen, seurakunta, ViaDia, kolmas sektori)	Virtaa vihtiläisille vanhuksille osallistujien määrät, kunnan jakamien liukuesteiden määrät, ikäihmisille suunnatut tapahtumat Palvelukalenterin käyttäjämäärät

TAVOITTEET: IKÄIHMISET

Ikäihmisten hyvinvointi: 2. Ikäihmisten arjen sujuvuuden turvaaminen

TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUUTAHO	MITTARI
Esteettömät, kohtuuhintaiset vuokra-asunnot	Kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen turvaaminen palveluiden läheisyydestä, yhteisölliset asumiskohteet ikäihmisille otettava suunnittelussa huomioon,	Konsernipalvelut, elinvoimapaalvelut mm. kaavoitus	Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä Hissittömien vuokra-asuntojen määrä FCG:n Vihdissä ikäihmisille teetettämän kyselyn tulokset, raportti ilmestynyt alkuvuodesta
Palveluliikenne ja arkeen liittyvien palveluiden saavutettavuus.	Palveluliikenteen parantaminen mm. yhteydet eri kyliltä Nummelan ViaDia Senioritalolle, terveyskeskukseen ja Nummelan sekä Vihdin kirkonkylän muihin palveluihin	Kunnan kuljetuspalvelut	Kuntalaiskysely/kuntabarometri Palveluliikenteen reittien määrä
Sähköisten palvelujen kehittäminen ja saavutettavuus ikäihmisille.	Ikäihmisten tiedottaminen ja opastaminen sähköisten palveluiden käytössä	Kunnan ja Karviaisen sekä muiden toimijoiden kuten seurakunnan, järjestöjen, kolmannen sektorin ViaDian palvelut	Palveluiden käyttäjämäärät Ikäihmisille suunnatut, palveluiden käyttöä ja toimivuutta kartoittavat kyselyt

TAVOITTEET: IKÄIHMISET

Ikäihmisten hyvinvointi:

3. Yhteistyön tiivistäminen vapaaehtois-/järjestötoimijoiden kanssa ikäihmisten palveluiden järjestämiseksi

TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUUTAHO	MITTARI
Ikäihmisten hyvinvoinnin lisääminen kohdentamalla avustuksia	Avustusten myöntämisen perusteissa ikäihmisten hyvinvoinnin kärkiteemojen huomioiminen: Vuosittaiset teemat, joiden pohjalta avustukset on kohdennetaan tiettyihin hyvinvointia edistäviin toimenpiteisiin (esim. mielen-terveys- ja päihdepalveluihin, yksinäisyyden ehkäiseminen), kunnanhallituksen kautta (sidottu hyvinvointikertomukseen)	Kunta ja Karviainen yhteistyössä seurakunnan ja järjestöjen kanssa	Avustusten määrät Tapahtumien määrä

TAVOITTEET: IKÄIHMISET

Ikäihmisten hyvinvointi:

3. Yhteistyön tiivistäminen vapaaehtois-/järjestötoimijoiden kanssa ikäihmisten palveluiden järjestämiseksi

TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUUTAHO	MITTARI
Järjestöyhteistyön koordinoinnin kehittäminen	Järjestöstrategian jalkauttaminen ja järjestöjen työn näkyvyyden lisääminen harrastukset.vihti.fi-nettipalvelun markkinointi "Virtaa vihtiläisille" -toiminnan jatko ainakin seuraavien kolmen vuoden ajan (saadulla hankeavustuksella) "Seniorin ystävä", ViaDia hakenut Stealta hankeavustusta (päätös tulee vuodenvaihteessa) Yhteistyön jatkaminen ja kehittäminen seurakunnan kanssa	Kunnan hallinto	Järjestöjen ja seurakunnan kokemukset (esim. kyselyjen kautta)

HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN ERILLISOHJELMAT JA -SUUNNITELMAT

Laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2021–2025 pitää sisällään seuraavat lakisääteiset ja muut kuntatasoiset hyvinvointia edistävät suunnitelmat:

[Terveydenhuollon järjestämissuunnitelma v 2021–2024](#)

[Perusturvakuntayhtymä Karviaisen palvelutasosuunnitelma](#)

[Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma](#)

[Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi](#)

Mielenterveys- ja päihdestrategia (valmistuu 9/2021)

[Vihdin kunnan järjestöstrategia](#)

JÄRJESTÖYHTEISTYÖ

Hyvinvointi syntyy ihmisen itsensä, lähiyhteisön, palvelujärjestelmän ja yhteiskuntapolitiikan tuloksena. Osa hyvinvoinnin rakentumisesta on pitkäjänteinen järjestötyön ja kunnan yhteistoiminnan kehittäminen. Kunnan ja järjestöjen yhteistyö painottuu kuntalaisten ennaltaehkäisyyn, hyvinvointia ja terveyttä edistävään hyte-työhön.

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma muodostavat strategisen linjan kunnan ja järjestöyhteistyön perustaksi resurssien jakamisessa.

Järjestöstrategiassa kunnan ja järjestöjen yhteistyön tavoitteiksi on asetettu järjestöjen toimintaedellytysten tukeminen, kuntalaisten hyvinvoinnin kehittäminen ja järjestöjen jäsenmäärän kasvattaminen.

Kunta pyrkii edistämään näiden tavoitteiden toteutumista tukemalla järjestötoimintaa monipuolisesti. Keskeisiä tukimuotoja ovat mm. taloudellinen avustaminen, järjestöjen kehittymisen tukeminen koulutuksella ja opastuksella sekä kunnan omistamien tilojen vuokraaminen järjestötoiminnan käyttöön.

Kunnanhallitus määrittelee vuosittain hyvinvointikertomuksesta nousevat ajankohtaiset hyvinvointiteemat, joiden mukaisia hankkeita tuetaan hyvinvointiavustuksella. Tällä tavoitellaan järjestökentän sitouttamista kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen hyvinvointikertomuksen tavoitteiden toteuttamiseksi.

TERVEYS-JA HYVINVOINTIEROJEN TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 -valtionneuvoston periaatepäätös linjaa toimet, joilla suomalaisten ja vihtiläisten hyvinvoinnin ja terveyden eriarvoisuutta vähennetään vuoteen 2030 mennessä.

Päämääränä on turvata kestävä hyvinvointi kaikissa väestö- ja ikäryhmissä. Tavoite voi toteutua, kun ihmiset voivat mahdollisimman hyvin, heillä on työ-, opiskelu- ja toimintakyky ja he kokevat voivansa vaikuttaa omiin asioihinsa.

Covid-19-pandemian myötä kunnan tulee kiinnittää huomiota erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien kuntalaisten palveluiden oikea-aikaisuuteen ja mitoittamiseen.

Pohdittavaa meille kaikille:

- Miten rakennamme maailmaa ekologisesti kestävästi?
- Miten uudistamme demokratiaa osallistavammaksi?
- Miten vähennämme eriarvoisuutta ja lisäämme luottamusta?
- Miten päivitämme talouden korjaavaksi ja uusintavaksi?
- Millä ehdoilla otamme teknologiaa käyttöön?

TOIVEITA HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISELLE JATKOSSA:

- Monipuolisten osallisuusfoorumien järjestäminen

-
-
-
-
-
-

"HYVINVOINTI KUULUU MEILLE KAIKILLE"

